

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MAŁOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW RP

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów – Praktyka Stosowania

Architekt – zawód zaufania publicznego

- Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997

Art. 17 ust. 1:

W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Osoby wykonujące zawód zaufania publicznego muszą przestrzegać zasad etyki zawodowej.

ETYKA (greckie ethos – zwyczaj) dział filozofii, zajmujący się badaniem moralności i tworzeniem systemów myślowych, z których można wyprowadzać zasady moralne

Rodzaje odpowiedzialności architektów:

- Odpowiedzialność zawodowa:

Podstawa prawna: art. 95 ustawy z dnia 7 lipca 1994 Prawo budowlane

- Odpowiedzialność dycyplinarna:

Podstawa prawna: art. 41 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów (KEZA)

Dlaczego jest podział na dwa rodzaje odpowiedzialności:

- Ustawa Prawo Budowlane jest z roku 1994,
- Konstytucja jest z roku 1997,
- Ustawa o Samorządach zawodowych z 2000

Obecnie trwają prace nad ujednoczeniem tych odpowiedzialności w jedną dyscyplinarną, tak jak w przypadku innych zawodów zaufania publicznego (lekarz, adwokat).

Odpowiedzialność zawodowa

Art. 95 PB:

Podlegają jej osoby, które:

1. Dopuściły się występków lub wykroczeń określonych ustawą,
2. Zostały ukarane w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie,
3. Wskutek rażących błędów lub zaniedbań, spowodowały zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska albo znaczne szkody materialne;
4. Nie spełniają lub spełniają niedbale swoje obowiązki;
5. Uchylają się od podjęcia nadzoru autorskiego lub wykonują niedbale obowiązki wynikające z pełnienia tego nadzoru

Kary z tytułu odpowiedzialności zawodowej:

Art. 96 PB:

1. Upomnienie
2. Upomnienie z jednoczesnym obowiązkiem złożenia, w wyznaczonym terminie, egzaminu ze znajomości procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej (*egzaminu na uprawnienia budowlane*),
3. Zakazem wykonywania samodzielnych funkcji technicznej w budownictwie na okres od roku do 5 lat oraz obowiązek złożenia, w wyznaczonym terminie egzaminu na uprawnienia budowlane.

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 41. ustawy o samorządach zawodowych

Członek izby jest zobowiązany:

- 1) Przestrzegać przy wykonywaniu czynności zawodowych obowiązujących przepisów oraz zasad wiedzy technicznej;
- 2) **Przestrzegać zasad etyki zawodowej;**
- 3) Stosować się do uchwał organów izby;
- 4) Regularnie opłacać składki członkowskie

Kary z tytułu odpowiedzialności dyscyplinarnej:

Art. 54 ust. 1 ustawy o samorządach zawodowych:

- **Upomnienie**, koszt postępowania 500–800 zł;
- **Nagana**, koszt postępowania 800–1500 zł;
- **Zawieszenie, na okres do 2 lat w prawach członka izby**, koszt postępowania 1500–3000 zł;
- **Skreślenie z listy członków izby**, koszt postępowania j.w.;

Ust. 1a – o ponowny wpis można się ubiegać po upływie 10 lat od uprawomocnienia się kary skreślenia.

Instancje i tryb odwoławczy w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej i zawodowej

I instancja:

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny

II instancja:

Krajowy Sąd Dyscyplinarny

III instancja:

Sąd apelacyjny (właściwy ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego), Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Zasady Etyki Zawodowej

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Załącznik do Uchwały 01

III Sprawozdawczego Krajowego Zjazdu Izby
Architektów podjętej w dniu
18 czerwca 2005 roku.

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Zawartość:

- Preambuła
- Nota
- Zasady:
 1. Zobowiązania ogólne,
 2. Zobowiązania wobec społeczeństwa,
 3. Zobowiązania wobec klientów,
 4. Zobowiązania wobec zawodu

Zasady rozwinięte są w reguły szczegółowe

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Preambuła:

Architekci (...) przykładają dużą wagę do dochowywania najwyższych standardów niezależności, bezstronności, tajemnicy zawodowej, uczciwości, kompetencji i profesjonalizmu oraz do najwyższej możliwej jakości swej pracy, oferując w ten sposób społeczeństwu specjalną i wyjątkową wiedzę, umiejętności i zdolności, konieczne do rozwoju kultury i środowiska zbudowanego.

Poniżej podano zasady postępowania (...) mające zastosowanie do wszelkich działań zawodowych.

Określają one odpowiedzialność architektów wobec społeczeństwa, któremu ich zawód służy i które wzbogaca,

Wobec klientów i użytkowników architektury,

Wobec wykonawstwa budowlanego, które pomaga kształtować środowisko zbudowane,

Wobec architektury jako sztuki i nauki – continuum wiedzy i twórczości oraz zawodowego i społecznego dziedzictwa.

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Nota:

Przez „architekta” w świetle niniejszego kodeksu należy przez nie rozumieć architektów wykonujących swój zawód niezależnie, firmy architektoniczne, firmy multidyscyplinarne zatrudniające architektów oraz wszystkich innych architektów, niezależnie od tego przez kogo są zatrudnieni, których wszystkich jednakowo dotyczą poniższe postanowienia.

Kodeks dotyczy członków Izby Architektów

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Zasada 1 – zobowiązania ogólne.

Architekci dysponują usystematyzowanym zasobem wiedzy, znajomością sztuki i nauki w dziedzinie architektury, nabytą w trakcie kształcenia, studiów i szkoleń, ciągłego rozwoju zawodowego i praktyki.

Przebieg procesu edukacji architektów gwarantuje, że są oni w stanie sprostać standardom, wymaganym dla prawidłowego świadczenia powierzonych im usług.

Architekci, jako przedstawiciele wolnego zawodu, we wszystkim co mówią lub robią kierują się uczciwością zawodową.

Podtrzymują i rozwijają swą wiedzę o sztuce i architekturze, szanują całość dorobku architektonicznego i przyczyniają się do jego rozwoju, kierując się w swej pracy przede wszystkim bezstronnymi kryteriami zawodowymi, które przedkładają nad wszelkie inne motywy działań.

Reguły szczegółowe od 1.2 do 1.6

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Zasada 2 – zobowiązania wobec społeczeństwa

Architekci zobowiązani są wobec społeczeństwa do postępowania zgodnie z duchem i literą prawa, regulującego ich działalność zawodową oraz do troski o wpływ tej działalności na społeczeństwo i środowisko.

Reguły szczegółowe 2.1–2.7

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Zasada 3 – zobowiązania wobec klientów

Architekci zobowiązani są wobec klientów do wykonywania pracy zawodowej w sposób lojalny, sumienny, kompetentny, profesjonalny i uczciwy. Świadcząc usługi zawodowe, kierują się bezstronną oceną standardów technicznych i zawodowych. Niezależność, bezstronność i wiedza zawodowa winny być przedkładane nad wszelkie inne motywacje w dążeniu do osiągnięć artystycznych, naukowych i zawodowych.

Reguły szczegółowe 3.1–3.14

Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Zasada 4 – zobowiązania wobec zawodu

Architekci są zobowiązani do dbania o niezależność, bezstronność, tajemnicę zawodową, uczciwość i godność zawodu, oraz postępują w sposób respektujący uzasadnione prawa i interesy innych osób, mają obowiązek uznawania aspiracji zawodowych i dorobku swoich kolegów oraz poszanowania ich praw. Architekci uznają wkład wniesiony w ich pracę przez innych.

Reguły szczegółowe 4.1–4.16

Stosowanie reguł 4.6 i 4.7 (uczestnictwo w przetargach i konkursach niespełniających zasad izbowych) zawieszono na zjeździe 15 czerwca 2008

KEZA W PRAKTYCE

Przypadki:

1. Podpisywanie dużej ilości projektów, których rzeczywistym autorem był ktoś inny, firmanctwo,
2. Niesporządzenie umowy w formie pisemnej, unikanie kontaktu i niewłaściwe relacje z klientem,
3. Wykonanie projektu budowlanego na bazie koncepcji sporządzonej przez innego architekta bez jego zgody,
4. Wykonanie projektu budowlanego *de facto* niezgodnego z planem miejscowym, to znaczy zgodnego tylko formalnie, ale nie faktycznie.

Przypadek 1 – firmantstwo

- Skarżący:

Rada Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów

- Zarzut:

Rażące nadużycie prawa do wykonywania zawodu architekta poprzez podpisanie ponad 600 projektów w ciągu 2 lat sporządzonych przez inne osoby nieposiadające uprawnień, bez nadzoru nad tymi osobami

Przypadek 1 – firmantwo

Naruszone reguły KEZA:

1.4

Architekci są odpowiedzialni za właściwe kwalifikacje osób wykonujących prace bezpośrednio pod ich kierunkiem lub w ich imieniu oraz za odpowiedni nadzór nad nimi i nad wykonywaną przez te osoby pracą.

2.3

Architekci winni unikać działań i sytuacji, które są niezgodne z ich zobowiązaniami zawodowymi lub które mogą budzić wątpliwości co do ich niezależności, bezstronności lub zawodowej uczciwości.

4.1

Architekci wykonują swoją pracę zawodową w sposób niezależny, bezstronny, rzetelny, uczciwy i z zachowaniem poufności.

Przypadek 1 – firmanctwo

Przebieg postępowania:

- Ściągnięcie wybranych projektów budowlanych ze starostw powiatowych,
- Przesłuchania Obwinionego architekta,
- Przesłuchanie świadków- właścicieli jednostek projektowania w których powstały projekty,
- Wyjaśnienia (pisemne) od inwestorów wskazanych w projektach,
- Skierowanie wniosku do sądu

Przypadek 1 – firmantstwo

Orzeczona kara:

I instancja (OSD MOPIA):

Upomnienie – odwołanie rzeczownika

II instancja (KSD IA):

Zawieszenie w prawach członka Izby

Architektów RP na okres jednego roku – wyrok ostateczny

Przypadek 2 – brak umowy w formie pisemnej, niewłaściwe relacje z klientem

- Skarżący:

Klient

- Zarzut:

Niesporządzenie umowy w formie pisemnej,

Unikanie kontaktu z klientem, zwracanie się do niego w sposób nieuprzejmy

Przypadek 2 – brak umowy w formie pisemnej, niewłaściwe relacje z klientem

Naruszone reguły KEZA:

3.7

Architekci nie podejmują się świadczenia usług zawodowych, jeśli strony nie uzgodnią na piśmie warunków zlecenia, a w szczególności:

- Celu i zakresu prac,
- Podziału odpowiedzialności,
- Ograniczenia odpowiedzialności,
- Budżetu/kosztów realizacji przedsięwzięcia,
- Honorariów lub metod ich wyliczania,
- Postanowień określających warunki rozwiązania umowy

3.13

Architekci bezzwłocznie i uprzejmie reagują na skargi na ich pracę.

Przypadek 2 – brak umowy w formie pisemnej, niewłaściwe relacje z klientem

Przebieg postępowania:

- Przesłuchanie Skarżącego–klienta,
- Przesłuchania Obwinionego architekta,
- Uzyskanie projektu budowlanego,
- Skierowanie wniosku do sądu

Przypadek 2 – brak umowy w formie pisemnej, niewłaściwe relacje z klientem

Orzeczona kara:

I instancja (OSD MOPIA):

Upomnienie- odwołanie obwinionego

II instancja (KSD IA):

Utrzymanie wyroku, upomnienie – odwołanie obwinionego

II instancja (SA Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych):

Oddalenie odwołania, czyli utrzymanie kary upomnienia, wyrok jest ostateczny

Przypadek 3 – Wykorzystanie koncepcji wykonanej przez innego architekta bez jego zgody

- Skarżący:

Inny architekt, autor koncepcji

- Zarzut:

Sporządzenie projektu budowlanego na bazie koncepcji wykonanej przez innego architekta bez jego wiedzy i zgody, przypisanie sobie autorstwa projektu.

Przypadek 3 – Wykorzystanie koncepcji wykonanej przez innego architekta bez jego zgody

- Naruszone reguły KEZA:

4.5

Architekci nie przywłaszczają sobie własności intelektualnej nie wykorzystują pomysłów innych architektów, firm lub innej organizacji bez ich zgody.

Przypadek 3 – Wykorzystanie koncepcji wykonanej przez innego architekta bez jego zgody

Przebieg postępowania:

- Przesłuchanie Skarżącego – architekta, uzyskanie od koncepcji,
- Przesłuchania Obwinionego architekta, uzyskanie od projektu budowlanego,
- Przesłuchanie inwestora,
- Skierowanie wniosku do sądu

Przypadek 3 – Wykorzystanie koncepcji wykonanej przez innego architekta bez jego zgody

Orzeczona kara – brak:

I instancja (OSD MOPIA):

Uniewinnienie – odwołanie rzeczownika odpowiedzialności zawodowej

II instancja (KSD IA):

Brak – sprawa w toku

Przypadek 4 – Wykonanie projektu budowlanego faktycznie niezgodnego z planem miejscowym.

- Skarżący:

Urząd wydający pozwolenie na budowę.

- Zarzut:

Sporządzenie projektu budowlanego formalnie zgodnego z planem miejscowym, a faktycznie łamiącego ustalenia tego planu. Budynki mieszkalne jednorodzinne o wszelkich cechach budynków wielorodzinnych.

Przypadek 4 – Wykonanie projektu budowlanego faktycznie niezgodnego z planem miejscowym.

Naruszone reguły KEZA:

1.5

Architekci rezygnują z umowy o pracę, jeśli zakres obowiązków wymaga kompromisów zawodowych, grożących możliwością utraty zaufania publicznego.

1.6

Architekci rezygnują z przyjęcia zlecenia, jeśli jego wykonanie wiązałoby się z naruszeniem postanowień niniejszego Kodeksu.

2.1

Architekci szanują w swojej twórczości wartości zastane, dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe i dbają o ich zachowanie i rozwój. Dążą do podnoszenia jakości życia i zamieszkania oraz jakości środowiska i otoczenia, w sposób nienaruszający ich równowagi, działając z przekonaniem, że efekty ich pracy służą szeroko pojętym interesom wszystkich, którzy mogą oczekiwać pożytku i zadowolenia z nich.

2.3

Architekci winni unikać działań i sytuacji, które są niezgodne z ich zobowiązaniami zawodowymi lub które mogą budzić wątpliwości co do ich niezależności, bezstronności lub zawodowej uczciwości.

4.3.

Architekci przez swoje działania promują: niezależność, bezstronność, godność i uczciwość zawodu, oraz dbają, by ich przedstawiciele i pracownicy postępowali zgodnie z niniejszym Kodeksem tak, aby żadne działanie czy postępowanie nie podważało zaufania tych, dla których i z którymi pracują a przedstawiciele społeczeństwa mający kontakt z dowolnym architektem byli chronieni przed wprowadzaniem ich w błąd, oszustwem lub kłamstwem

Przypadek 4 – Wykonanie projektu budowlanego faktycznie niezgodnego z planem miejscowym.

Przebieg postępowania:

- Uzyskanie projektu budowlanego z urzędu,
- Przesłuchania Obwinionego architekta,
- Skierowanie wniosku do sądu

Przypadek 4 – Wykonanie projektu budowlanego faktycznie niezgodnego z planem miejscowym.

Orzeczona kara:

I instancja (OSD MOPIA):

Nagana, orzeczenie ostateczne

Podumowanie

Postępuj według takiej tylko zasady, którą mógłbyś chcieć uczynić prawem powszechnym

Immanuel Kant, imperatyw kategoryczny

Dziękuję za uwagę